



IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM

TUZSON BENCE
miniszter

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: III/3202-5/2024		
Érkezett: 2024 NOV 19.		
Érkezés módja		
<input type="checkbox"/> POSTÁN	<input checked="" type="checkbox"/> @	EGYÉB: <i>Kézbesítéssel</i>
Példány: 1	Melléklet: 0	Kezeliiroda: <i>Lu</i>

Iktatószám: XX-AJFO/371/3./2024.
Hivatkozási szám: III/3202-2/2024.

Alkotmánybíróság

Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

Tárgy: tájékoztatás az Alkotmánybíróság III/3202-2/2024. ügyszámú végzésében foglalt kérdésekkel kapcsolatban

Tisztelt [REDACTED]

Köszönettel megkaptam tárgybeli végzését a III/3202/2024. ügyszámú alkotmányjogi panasz tárgyában, amelyben álláspontomat kéri a végzésben foglalt – *a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készségről szóló 2020. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Átv.) rendelkezéseit érintő – kérdésekkel összefüggésben.*

Mindenekelőtt kiemelő helyütt is, hogy a Kormány tiszteletben tartja a bírói függetlenséget, valamint a hatalommegosztás Alaptörvényben rögzített elvét, ezért az alábbi álláspontomat az indítvány alapjául szolgáló ügyben foglaltakra való tekintet nélkül, kizárólag a végzésben feltett kérdésekkel kapcsolatosan alakítottam ki.

1. Hogyan viszonyul az Átv. – támadott rendelkezést is tartalmazó – 84. alcíme a menedékjog biztosításának alapvető szabályaihoz, melyeket az Alaptörvény XIV. cikk (5) bekezdése alapján sarkalatos törvény határoz meg?

1.1. Az Alaptörvény XIV. cikk (4) bekezdése kimondja, hogy Magyarország – ha sem származási országuk, sem más ország nem nyújt védelmet – kérelemre menedékjogot biztosít azoknak a nem magyar állampolgároknak, akiket hazájukban vagy a szokásos tartózkodási helyük szerinti országban faji, nemzeti hovatartozásuk, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozásuk, vallási, illetve politikai meggyőződésük miatt üldöznek, vagy a közvetlen üldöztetéstől való félelmük megalapozott. Nem jogosult menedékjogra az a nem magyar állampolgár, aki Magyarország területére olyan országon keresztül érkezett, ahol üldöztetésnek vagy üldöztetés közvetlen veszélyének nem volt kitéve.

1.2. Az Alaptörvény XIV. cikk (5) bekezdése szerint a menedékjog biztosításának alapvető szabályait sarkalatos törvény határozza meg.

A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Met.) 94. §-a sorolja fel azon rendelkezéseket, amelyeket a jogalkotó az Alaptörvény alapján sarkalatosnak minősített. Ezek között található a törvény személyi hatálya, a törvény rendelkezéseinek a menekültek helyzetére vonatkozó genfi egyezményrel és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló római egyezményrel összhangban történő alkalmazásának alapelve, valamint azon alapelv kimondása, hogy a (menekültként, oltalmazottként, menedékesként) elismert személy menedékjogot élvez. Sarkalatos szabály továbbá a Met. 5. §-a, ami az elismerését kérő személy jogait és kötelezettségeit határozza meg, a Met. III-V/A. Fejezete, amelyek a menekültként, illetve oltalmazottként, menedékesként, befogadottként történő elismerés feltételeit, az elismerést kizáró okokat, a jogállást és a jogállás megszűnését szabályozzák. Szintén sarkalatos szabálynak minősülnek a menekültügyi őrizet alapvető szabályai, az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény alapelveinek a Met.-ben foglalt eltérésekkel történő alkalmazásának kimondása, a Met.-nek az eljárás megindítására és határidőre vonatkozó szabályai. Sarkalatosnak minősülnek továbbá a menekültügyi hatóság döntéseire vonatkozó egyes szabályok, a döntés közlésére vonatkozó szabályok, a menekültügyi eljárás célja, valamint a visszaküldési tilalom vizsgálata és a menekültügyi hatóság által elrendelt kiutasítás szabályai.

1.3. Az Átv. 267. §-a szerint, lex specialisként, a menedékjogi kérelmeket az Átv. 84. alcímében foglalt eltérésekkel kell elbírálni. A Met.-ben a jogalkotó a fent megjelölt rendelkezéseket minősítette olyan alapvető jellegűnek, hogy azok sarkalatos rendezést igényelnek, ugyanakkor az Átv. szándéknyilatkozati eljárásra vonatkozó szabályait rendező 84. alcíme a jogalkotó megítélése szerint nem tekinthető a menedékjog biztosítása alapvető szabályának, így ezen szabályok nem minősülnek sarkalatos rendelkezéseknek.

Álláspontom szerint – függetlenül az Országgyűlés minősítésétől – tartalmilag sem áll fenn a sarkalatosság, ugyanis egyrészt a Met.-nek az Átv.-ben tételesen említett azon szabályai, amelyek az Átv. szerint a menedékjogi kérelem elbírálása során nem alkalmazhatóak, nem minősülnek sarkalatos rendelkezéseknek, másrészt a Met.-nek a kérelem benyújtására vonatkozó rendelkezései [vö. Met. 35. §-ával] ugyancsak nem tekinthetők sarkalatos szabálynak.

1.4. Megjegyzem végül, hogy az Alaptörvény XIV. cikk (5) bekezdésében az „alapvető szabályok” értelmezése az Alkotmánybíróság feladata, ugyanakkor összevetve az Alaptörvény XIV. cikk (1) bekezdésével, nézetem szerint a menedékjog esetében elsősorban a menedékjoghoz kapcsolódó anyagi jogi feltételek szabályozandók sarkalatos törvényben, illetve legfeljebb – ehhez kapcsolódóan – a menedékjogi eljárás alapvető elvi szabályai.

2. A támadott rendelkezésben szereplő kivétellel érintett személyek jelenleg hogyan nyújthatnak be menekültügyi kérelmet a magyar hatóságoknak?

Álláspontom szerint, az Átv. 270. § (1) bekezdése és 271. § (1) bekezdés c) pontja alapján azon, személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés, intézkedés, büntetés hatálya alatt álló személy, aki Magyarország határát jogellenesen lépte át, nem tud menedékjogi kérelmet

benyújtani, mert annak előfeltétele lenne, hogy a kijelölt diplomáciai képviselőn személyesen nyújtson be előbb szándéknyilatkozatot, amelyre – a fogva tartására tekintettel – természetesen nem képes.

Szükségnek tartom felhívni a 32/2021. (XII. 20.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) foglaltakat, ugyanis az Alkotmánybíróság az Abh.-ban – többek között – megállapította, hogy **ha Magyarország nem hajtaná végre az idegenrendészeti és közbiztonsági tárgykörrel kapcsolatban az Alaptörvényben megfogalmazott államcélokat és feladatokat, akkor az felveti a Magyarország államterületén élő személyek emberi méltóságából eredő önazonossághoz való jogának, illetve önrendelkezési jogának sérelmét, holott ennek a jognak a védelme az állam egyik intézményvédelmi kötelezettségének tekintendő** {vö. Abh., Rendelkező rész 2. pont, valamint Abh., Indokolás [51]}.

A kérdés vizsgálatakor látni kell azt is, hogy az Alkotmánybíróság megállapította, hogy önmagában a Magyarországon élők hagyományos társadalmi identitásától eltérő személyek, vagy csoportok Magyarországon történő letelepedése általános jelleggel nem veti fel az emberi méltóság sérelmét {lásd: Abh., Indokolás [53]}. Ugyanakkor – álláspontom szerint – azon személyek, akik jogellenesen tartózkodnak Hazánk területén, jogilag nem kezelhetők azonos módon, mint azok, akik megfelelő tartózkodási jogcím alapján teszik ezt. Álláspontomat alátámasztja az Alkotmánybíróság érvelése is, amikor kimondta, hogy a magyar államnak minden Magyarország területén tartózkodó személy számára biztosítani szükséges az emberi méltóság érvényesülését azzal, hogy ez a kitétel „nem jelenti azt, hogy a Magyarországon jogszerűen élőkre és az itt jogellenesen tartózkodókra, akik nincsenek összehasonlítható helyzetben, ne vonatkozhatna eltérő jogi szabályozás” {Abh., Indokolás [55]}.

A fenti alapvetés abból következik, hogy Magyarország egyik alapvető feladatának minősül a magyar társadalom integritásának és önazonosságának védelme, amely kötelezettség következik az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásából, amikor rögzíti a különböző vallási hagyományok, a velünk élő nemzetiségek, továbbá örökségünk, egyedülálló nyelvünk, a magyar kultúra, valamint a magyarországi nemzetiségek nyelve és kultúrája ápolásának és megóvásának kötelezettségét. Abban az esetben, ha a magyar állam mindennemű kontrollmechanizmus nélkül kifejezett alaptörvény-ellenes magatartásával, vagy az Alaptörvényből és a vonatkozó törvényi rendelkezésekből eredő kötelezettség ellenére mulasztással nem tenne eleget objektív intézményvédelmi kötelezettségének, az a magyar alkotmányos rend közvetlen és súlyos sérelmével járna, így sérülne a társadalom integritása és önazonossága, amely alkotmányos jogok az egyéneket minden körülmény mellett megillető emberi méltóságából eredeztethetők.

Látni szükséges azt is, hogy az Alkotmánybíróság is amellet foglalt állást, hogy ha a magyar állam nem tenne eleget alaptörvényi kötelezettségeinek, azaz megengedné, hogy személyek Magyarországon területén jogtalanul tartózkodjanak, akkor „*az állam [...] kontrollálhatatlan folyamatot idézhet elő, amely az ember hagyományos társadalmi környezetének kényszerű megváltozásához vezethet, vagy azt eredményezheti. Ennek megelőzése az állam intézményvédelmi kötelezettségére tekintettel az állam – Alaptörvény I. cikkéből fakadó – feladata*”. Az Alkotmánybíróság azt is hozzátette, hogy az állam kontrollmechanizmusainak *de iure* érvényesülni kell, mivel ha „*idegen népesség demokratikus felhatalmazás nélkül tartósan*

és tömegesen Magyarország területén marad, az sértheti a Magyarországon élők emberi méltóságából eredő önazonossághoz fűződő, illetve önrendelkezési jogát” vagyis „[...] a Magyarország államterületén élő személyek hagyományos társadalmi környezetete demokratikus felhatalmazás, illetve az érintettek bárminemű ráhatása nélkül, az állami kontrollmechanizmusok nélkül változhat meg” {lásd: Abh. Indokolás, [51]-[53]}. Álláspontom szerint mindezekből az is következik, hogy a Magyarország területén, a hazai jogszabályok megkerülésével jogszerűtlenül tartózkodó személyek az állam által nyújtandó, a Magyarország területén jogszerűen tartózkodó személyeket megillető mindennemű előnyök megszerzésére nem jogosultak, az így szerzett jogokat jóhiszeműen nem gyakorolhatják, ami végső soron a Hazánkban jogszerűen élők emberi méltóságának védelmét szolgálja.

Kérem tájékoztatásom szíves elfogadását.

Budapest, 2024. november 15.”

Tisztelettel:

Tuzson Bence